

Bir Öğrenme Deneyimi: Refleksiyon (Reflection)

Hatice Mert* Özlem Bilik* Hatice Yıldırım Sarı* Besti Üstün**

Özet

Öğrenme yaşantısından anlam çıkarmaya yardımcı yöntemlerden biri refleksiyondur (reflection). Refleksiyon, kişinin tüm düşüncelerini bir problem üzerinde yoğunlaştırması, bir konuyu ayrıntıyla düşünmesi ve irdelemesidir. Refleksiyon yöntemi, öğrencilerin karşılaştıkları durumlarla ilgili eylemleri ya da eylemsizliklerinde kendilerini tanımalarına, eleştirel düşüncelerine, problem çözmelerine, sorumluluk almalarına yardımcı etmektedir. Dokuz Eylül Üniversitesi (DEÜ) Hemşirelik Yüksekokulu'nda hemşirelik öğrencilerinin kişisel ve profesyonel gelişimini kolaylaştırmak amacıyla refleksiyon yöntemi uygulanmaya başlanmıştır. Bu makalede refleksiyon ile ilgili bilgiler ve deneyimlerin paylaşılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Refleksiyon, Hemşirelik eğitimi, Öğrenme

A Learning Experience: Reflection

One of the methods which help us to infer from learning is reflection. Reflection is a way through which a person concentrates all his attention on a certain problem, thinks about a topic in detail and examines it thoroughly. The reflection method helps students recognize themselves, scrutinize, solve problems and take responsibility for being active or inactive in situations they encounter. In Dokuz Eylül University School of Nursing, in order to help nursing students improve their personal and professional development, the reflection method has been introduced. This article aims at sharing information and experiences related to reflection.

Key Words: Reflection, Nursing education, Learning.

Geliş tarihi:22.03.2011 Kabul tarihi: 11.04.2011

Günümüzdeki eğitim anlayışı öğrenenlerin özelliklerini daha iyi anlamaya yönelmiştir ve yapılan çalışmalar her öğrencinin farklı yollarla öğrendiğini ve dolayısıyla her bireyin kendine özgü bir öğrenme stiline olduğunu ortaya çıkarmıştır. Öğrenme stillerini ele alan modellerden birisi Kolb Öğrenme Stili modelidir. Bu modelin temelini Kolb'un Yaşantısal Öğrenme Kuramı (Experiential Learning Theory) oluşturmaktadır. Kuramda öğrenme; "bilgi, deneyimlerin dönüştürülmesi yoluyla oluşur" şeklinde tanımlanmaktadır. Öğrenme sürecinde, "kavrama" ve "dönüştürme" olmak üzere iki boyut olduğu ileri sürülmektedir (Kolb, Boyatzis, Mainemelis, 1999). Bu doğrultuda Kolb'un öğrenme stili modelinde dört temel kategori bulunmaktadır: "Somut yaşantı", "soyut kavramsallaştırma", "aktif yaşantı" ve "yansıtıcı gözlem". Somut yaşantı ile öğrenmede, birey için yaşantı ve problemlerle ilgilenmek ve hissetmek önemlidir. Problemlerin çözümünde sezgilere dayalı yaklaşım ön plandadır. Soyut kavramsallaştırmada ise birey, bir konu üzerinde düşünerek ve çözümler yaparak öğrenir. Aktif yaşantı yoluyla öğrenmede, bireyler en iyi yaparak öğrenirler. Ödev yaparak, tartışmalara ve projelere aktif katılarak öğrenmeyi gerçekleştirirler. Öğrenirken gözlem yapan bireyler yansıtıcı gözlem yöntemini kullanırlar ve farklı bakış açılarını gözleyerek karar verirler. Öğrenme sürecinde bireyler bilgiyi algılayarak somut yaşantı ve soyut kavramsallaştırmayı kullanırken, bilgiyi işleme aşamasında aktif yaşantı ve yansıtıcı gözlemi kullanırlar (Clark, 2000). Yeni bilgiyi almak için, bireyler önyargı olmaksızın kendilerini yeni yaşantılara açık tutabilmeli, yaşantılarını çeşitli açılardan gözlemlemeli ve yansıtmalı, gözlemlerini mantıklı kuramlar içine oturtabilecek kavramlar oluşturabilmelidirler (Clark, 2000).

Öğrenme stillerinden ve öğrenme yaşantısından anlam çıkarmaya yardımcı yöntemlerden biri de refleksiyondur (Atkins ve Murphy, 1993). Refleksiyonun (refleksiyon, yansıtıcı gözlem özbilinçlilik, sürekli özeleştirme) anlamı bir konu hakkında düşünme ya da yansıtma olarak geçmektedir.

Bir olayın anlamını ve amacını tanımlamak için olayın arkasındakileri düşünme, durumu etkileyen faktörleri araştırma, nelerin öğrenildiğini analiz etme ve farklı olarak ne yapılabileceğini tanımlama sürecidir (Burton, 2000). Refleksiyon kişinin tüm düşüncelerini bir problem üzerinde yoğunlaştırması, bir konuyu ayrıntıyla düşünmesi ve irdelemesidir. Bu süreçte kişi kendi eylemlerini, düşüncelerini ve duygularını analiz etme, sorgulama ve inceleme olanağı bulur. Bunu yaparken de kendini tanıma, tanımlayabilme, sentez-analiz edebilme ve değerlendirebilme becerilerini kullanır (Cadman, Clack, Lethbridge, Millward, Morris ve Redwood, 2003; Atkins ve Murphy, 1993).

Hemşirelikte refleksiyonun kullanım alanı; bireylerin durumu ya da yaşadıklarına duyarlı olmayı ve bu durumu etkileyen faktörleri incelemeyi içerir (Boyd ve Fales, 1983). Refleksiyon kendini değerlendirme ve uygulama standartları hakkında yargılarda bulunmak açısından gereklidir. Bir deneyimden anlam çıkarmaya ve bir profesyonel olarak kişinin deneyimlerinden öğrenmesine yardımcı eder (Pierson, 1998). Hemşire herhangi bir klinik problemi açıklamak için bilgi dağarcığını ve bu klinik probleme en çok benzeyen deneyimini araştırır. Teekman (2000) hemşirelerle yaptığı araştırmada, reflektif düşünmenin durumun farkına varılması, durumun içindeki çelişkilerin ortaya çıkarılması, durumla ilgili algıların sınıflandırılması, sorunun belli bir çerçevede açıklanması ve kendi kendini sorgulama, durumdan bir anlam yaratma gibi bilişsel aktiviteleri içeren bir süreç olduğunu saptamıştır. Gustafsson ve Fagerberg'e göre (2004) hemşirelerin profesyonel gelişimlerini sağlamak için hemşirelik alanında yaşanan durumları yansıtıcıları konusunda cesaretlendirilmeleri hasta bakımının daha iyi olmasını sağlayacaktır. Bu nedenle refleksiyonun profesyonel gelişim için kolaylıkla uygulanabileceğini belirtmiştir.

Günümüzde sağlık bakımında önemli değişiklikler yaşanmaktadır. Geleceğin profesyonelleri olan hemşirelik öğrencilerini günümüz sağlık bakım alanlarına hazırlamak amacıyla birçok ülkede refleksiyon hemşirelik eğitiminin bir parçası olarak ele alınmaktadır (Wong, Kember ve Yan, 1995; Limatainen, Poskiparta, Karhila ve Sjögren, 2001). Refleksiyon, hemşirelik öğrencisinin klinik uygulamalar sırasında ya da sınıf içinde farklı deneyimlerini, yaşadıkları sorunları fark etmelerini ve bu sorunları nasıl çözümleneceklerine yönelik deneyimlerini açıklamasına olanak sağlar (Teekman 2000). Limatainen ve arkadaşları (2001); sağlığı geliştirmede hemşirelerin rolünü güçlendir-

*Yard. Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu 35340-İnciraltı-İzmir, ** Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu

mek için reflektif öğrenmenin gerekli olduğunu ve öğrencilerin klinik öğrenmelerini değerlendirmede bir araç olarak kullanılabileceğini belirtmiştir.

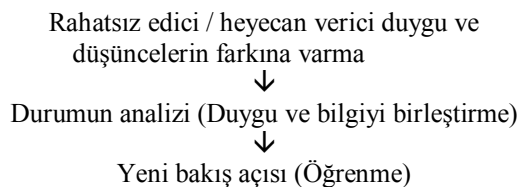
Refleksin sürecinin bireyin kendini anlamasını kolaylaştırdığı, eleştirel düşünme becerisini geliştirdiği, bireyin güçlü ve zayıf yanlarını belirlemesini sağlayarak kendini tanımasını arttırdığı, bilişsel becerileri, sorgulama ve karar verme becerisini geliştirdiği, her deneyimi olası yeni bir öğrenme durumuna dönüştürdüğü, öğrenme sorumluluğunu üstlenmeyi desteklediği ve etik yönleri geliştirdiği belirtilmektedir. Ayrıca öğrenciye kendi öğrenme deneyimlerini açıklama, bu deneyimlerden anlam çıkarma ve yeni anlayışlar geliştirme fırsatları da sağlar (Hume, 2009; Loke ve Chow, 2007; Price, 2005; Hargreaves 2004; Cadman ve arkadaşları, 2003; Ling Lau, Cheung Chuk ve Wei So, 2002; Burton, 2000; Pierson, 1998; Atkins ve Murphy, 1993; Platzer, Blake ve Ashford, 2000).

Platzer ve arkadaşlarının (2000) kalitatif çalışmasında, lisans sonrası hemşirelik ve ebellek eğitim programında refleksin gruplarının etkinliği değerlendirilmiş; grubun öğrenmesinin geliştirilmesinde yararlı olduğu vurgulanmıştır. Başkalarının kararlarını ortaya çıkarma ve öğrenme sorumluluğu almaya açık olmanın özellikle öğrenme isteği uyandıran özellikler olduğu belirtilmiştir. Paget'in (2001) yaptığı çalışmada öğrencilerin deneyim yılının ve akademik düzeyinin refleksin uygulamasını etkilemediği, fakat önemli bir kolaylaştırıcı faktör olduğu belirlenmiştir. Lee ve Sabatino (1998) refleksinin öğrenenin yeniden hatırlayabilmesi, anlayabilmesi ve ana prensipleri uygulayabilmesine olumlu yönde katkı sağladığını belirtmiştir. Refleksinin sınıfta tartışılan içerik ve öğrenci deneyimleri arasında bağlantı kurma açısından eğitimciler de yardımcı olduğu belirtilmektedir (Scanlan, Care ve Udod, 2002). Scanlan ve arkadaşlarının (2002) yaptığı araştırma bulguları da sadece eğitimde değil gündelik yaşamda da refleksin kullanımının önemli bir rolü olduğunu göstermektedir.

Refleksin Süreci

Reflektif süreç tartışmasında pek çok yazar farklı aşama ve düzey tanımlamıştır. Bu yazarların çalışmaları analiz edildiğinde, refleksin sürecindeki algıları arasındaki temel farklılığın terminolojideki farklılıklar olduğu belirtilmiştir (Williams, 2001). Atkins ve Murphy (1993) refleksin sürecinde hemşirelik eğitimi için en faydalı olduğu ileri sürülen üç anahtar aşama tanımlamıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Bir Refleksin Modeli

Kaynak: Atkins, S., & Murphy, K. (1993) *Reflection: a review of the literature. Journal of Advanced Nursing, 18, 1188-1192.*

İlk aşama genellikle şaşkınlık, merak uyandırıcı, rahatsızlık verici gibi bazı duygusal tepkilerin fark edilmesine neden olan bir olay ya da durumla başlar. İkinci aşamada durumun analizi; mevcut bilginin, algıların, varsayımların incelenmesini içerir. Üçüncü aşamada yeni tutumları,

inançları, değerleri ve davranışları içerebilecek yeni bakış açısı ortaya çıkar (Atkins ve Murphy, 1993).

Refleksin Yöntemleri

Refleksin yazılı veya küçük grup tartışması şeklinde yapılabilir. Birey kendini etkileyen bir durumu kendi kendini değerlendirecek biçimde yazabilir. Yazılı refleksinlerin öğrenilebilen beceri olduğu, öz farkındalığı, analitik ve eleştirel düşünme becerisini geliştirebildiği belirtilmektedir (Williams, 2001; Atkins ve Murphy, 1993).

Küçük grup tartışmaları yönlendirici eşliğinde küçük gruplarda bireylerin kendilerini etkileyen durumları birbirleriyle tartışarak kendilerini değerlendirmeleridir. Oturum süresince akran grubun düşüncelerini paylaşması, tartışması ve desteklemesi reflektif düşünmenin geliştirilmesini kolaylaştırmaktadır (Loke ve Chow, 2007; Brown, Matthew-Maich ve Royle, 2001). Carson ve Fisher (2006) okullarında yazılı refleksin ve refleksin oturumları şeklinde yürüttükleri refleksin uygulamalarının, öğrencileri yazma konusunda cesaretlendirdiği ve kendilerine eleştirel arkadaş seçmeye yönelttiğini belirtmişlerdir.

DEÜ Hemşirelik Yüksekokulu'nda Refleksin Uygulanması

DEÜ Hemşirelik Yüksekokulu Müfredat Komitesi'nde refleksinin, hemşirelik öğrencilerinin kişisel ve profesyonel gelişimini kolaylaştırıcı bir yöntem olduğu kabul edildi ve bir komisyon oluşturularak çalışma planı yapmaları istendi. Komisyon aşağıda belirtilen çalışmaları gerçekleştirdi.

1. *adım:* Kavramın Türkçesi araştırıldı. Refleksin kelimesinin Türkçe karşılığını belirlemek amacıyla Türk Dil Kurumu ile görüşmeler yapıldı. Türk Dil Kurumu'nun çeşitli çalışma gruplarıyla yapılan bağlantılarda herhangi bir sonuca ulaşılmadı. Son olarak refleksin kelimesinin 1974 yılında yayınlanan Eğitim Terimleri Sözlüğü'nde yer aldığı belirlendi. Türk Dil Kurumu'nun Eğitim Terimleri Sözlüğü'nde 'reflection' düşünme olarak tanımlanmakta, anlamı ise 1. Zihnin bir konuyla ilgili bilgileri karşılaştırarak, aralarındaki bağlantıları inceleyerek bir yargıya ya da karara varma etkinliği, 2. Zihinden geçirme ya da zihin yoluyla arayıp bulma. 3. Tasarlama, anımsama olarak açıklanmıştır (Oğuzkan,1974). Konuyla ilgili araştırmalar sürdürülürken Yüksekokulumuzda halen 'refleksin' olarak kullanılmaktadır.

2. *adım:* Literatüre uygun olarak refleksin yazma yönergesi hazırlandı (EK 1)

3. *adım:* Öğrencilere ve yönlendiricilere konu ile ilgili sunumlar yapıldı.

4. *adım:* Her bir sınıf için refleksin tartışma planı oluşturuldu. Refleksinin birinci sınıf öğrencileri için güz ve bahar döneminde bir yazılı, bir sözlü (küçük grup oturumlarında tartışma), ikinci ve üçüncü sınıf öğrencileri için her klinik uygulama bloğunda bir yazılı, bir küçük grup tartışması, dördüncü sınıf için en az iki yazılı ve küçük grup tartışması yapılmasına karar verildi ve uygulandı. İkinci, üçüncü ve dördüncü sınıftaki öğrencilerden özellikle klinik ortamdaki sorun çözme ve klinik ortamı yönetme becerilerini geliştirmek için klinik ortamda yaşadıkları, etkilendikleri, çözemedikleri bir durumu yazmaları ve refleksin tartışmasından iki gün önce yönlendiricilerine vermeleri istendi.

5. *adım:* Öğrencilerin verdikleri yazılı refleksinler hazırlanan yönerge doğrultusunda değerlendirildi ve öğrencilere geri bildirim verildi.

6. adım: Her sınıfın klinik uygulama sırasında/sonunda 8-10 kişilik gruplarda bir yönlendirici ile refleksiyon tartışması yapılması planlandı. Tartışmada her öğrenci yaşadığı durumla ilgili *Ne oldu? Ne zaman oldu? Nerede oldu?* sorularına yanıt verecek kadar kısa bilgi verdikten sonra, en çok tartışılmak istenen bir durum seçildi. Daha sonra tüm grubun katılımı ile EK 1'de verilen yönergeye göre durumlar tartışıldı, eylem planları hazırlandı. EK 2'de bir öğrencinin hazırladığı rapor örnek olarak verilmiştir.

Öğrencilerin yazdıkları refleksiyon konuları genellikle; hastaların tepkileri, iletişim, ekip çalışması, etik konular, bakım yönetimi şeklindeydi.

Öğrenci Geribildirimleri

Refleksiyon uygulaması sonrasında öğrencilerden alınan geribildirimler şöyledir:

- Eleştirel düşünmemi sağladı.
- Sorunları çözmeye değişik bakış açısıyla yaklaşmamı sağladı.
- Etkili geribildirim verebilmemi sağladı.
- Düşünce ve duygularımızı açıkça ifade etmemizi ve her şeyi gerekçeleriyle birlikte ele almamı sağladı.
- Yeniden araştırdım ve okudum.
- Sorundan bütün etkilenenleri görmemi ve tek bize değil etkilenen herkese yönelik girişimlerde bulunmayı sağladı.
- Düşünmemi sağladı. Kendimizi eleştirmeyi geliştirdik.
- Eylem planı yapmayı öğrendim.
- Düşünme ve problem çözmeye becerim geliştirdim.
- Sorunu sahiplenmemi ve daha gerçekçi bakmamı sağladı.

Sonuç

Sonuç olarak DEÜ Hemşirelik Yüksekokulu'nda uygulanan refleksiyon sürecinin hemşirelik eğitime olumlu yansımalarının olması nedeniyle uygulamanın sürdürülmesine müfredat komitesi karar vermiştir. Bu uygulama, DEÜ Hemşirelik Yüksekokulu'nun alan ve klinik uygulamalarında yürütülmekte olup, aynı zamanda öğrenciyi değerlendirme aracı olarak da kullanılmaktadır.

Kaynakça

Atkins, S., & Murphy, K. (1993). Reflection: a review of the literature. *Journal of Advanced Nursing*, 18, 1188-1192.

Boyd, E.M., & Fales, A.W. (1983). Reflective learning: key to learning from experience. *Journal of Humanistic Psychology*, 23, 99-117.

Brown, B., Matthew-Maich, N., Royle, J. (2001). Fostering reflection and reflective practice. In E. Rideout (Ed.), *Transforming nursing education through problem-based learning* (pp.119-164). Canada: Jones and Bartlett.

Burton, A. J. (2000). Reflection: Nursing practice and education panacea?. *Journal of Advanced Nursing*, 31, 1009-1017.

Cadman, K., Clack, E., Lethbridge, Z., Millward, J., Morris, J., & Redwood, R. (2003). Reflection: a casualty of modularisation? *Nurse Education Today*, 23, 11-18.

Carson, L., & Fisher, K. (2006). Raising The Bar on criticality: Students' critical reflection in an internship program. *Journal of Management Education*, 30, 700-723.

Clark, D.R. (2000). Kolb's Learning Style Inventory. <http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/styles.html#kolb>

Gustafsson, C., & Fagerberg, I. (2004). Reflection, the way to professional development? *Journal of Clinical Nursing*, 13, 271-280.

Hargreaves, J. (2004). So how do you feel about that? Assessing reflective practice. *Nurse Education Today*, 24, 196-201.

Hume, A. (2009). Promoting higher levels of reflective writing in student journals. *Higher Education Research & Development*, 28, 247-260.

Kolb, D. A., Boyatzis, R.E., & Mainemelis, C. (1999). Experiential learning theory: previous research and new directions. www.learningfromexperience.com

Lee, D., & Sabatino K.B. (1998). Evaluating guided reflection: a US case study. *International Journal of Training and Development*, 2, 162-170.

Liimatainen, L., Poskiparta, M., Karhila, P., & Sjögren, A. (2001). The development of reflective learning in the context of health counseling and health promotion during nurse education. *Journal of Advanced Nursing*, 34, 648-658.

Ling Lau, A.K., Cheung Chuk, K., & Wei So W.K. (2002). Reflective practice in clinical teaching. *Nursing and Health Sciences*, 4, 201-208.

Loke, A.L., & Chow F.L. (2007). Learning partnership-the experience of peer tutoring among nursing students: A qualitative study. *International Journal of Nursing Studies*, 44, 237-244.

Oğuzkan, F. (1974). Eğitim Terimleri Sözlüğü, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, <http://tdkterim.gov.tr/?kelime=reflection&kategori=terim&hng=tm>

Paget, T. (2001). Reflective practice and clinical outcomes: practitioners' views on how reflective practice has influenced their clinical practice. *Journal of Clinical Nursing*, 10, 204-214.

Pierson, W. (1998). Reflection and nursing education. *Journal of Advanced Nursing*, 27, 165-170.

Platzer, H., Blake, D., & Ashford, D. (2000). Barriers to learning from reflection: a study of the use of group work with post-registration nurses. *Journal of Advanced Nursing*, 31, 1001-1008.

Price, B. (2005). Self-assessment and reflection in nurse education. *Nursing Standard*, 19, 33-37.

Scanlan, J. M., Care W.D., & Udod, S. (2002). Unravelling the unknowns of reflection in classroom teaching. *Journal of Advanced Nursing*, 38, 136-143.

Teekman, B. (2000). Exploring reflective thinking in nursing practice. *Journal of Advanced Nursing*, 31, 1125-1135.

Williams, B. (2001). Developing critical reflection for professional practice through problem-based learning. *Journal of Advanced Nursing*, 34, 27-34.

Wong, F., Kember, D. & Yan, L. (1995). Assessing the levels of student reflection from reflective journals. *Journal of Advanced Nursing*, 22, 48-57.

EK 1.**DEÜ Hemşirelik Yüksekokulu Refleksin Yönergesi****Sevgili Öğrenciler**

Refleksin; kişinin bir sorun üzerinde tüm düşüncelerini yoğunlaştırdığı, bir konuyu ayrıntıyla düşündüğü ve irdelediği bir süreçtir. Bu süreçte kişi hem kendisinin hem de olaya katılanların eylemlerini, düşüncelerini ve duygularını analiz eder ve bir sonuca ulaşır.

Refleksin yazma, öğrencilerin profesyonel becerilerinin gelişmesini sağlayan öğrenme araçlarından birisidir. Bu nedenle sizden bir refleksin yazmanız beklenmektedir.

YÖNERGE

Sizi etkileyen, rahatsız eden / heyecan veren bir olayı anımsayarak açık / öz / anlaşılır bir şekilde yazınız. Yaşadığımız durumu yazarken aşağıdaki ilkeleri dikkate alınız (Yazdığımız olay mutlaka kendi yaşadığımız bir olay olmalıdır, tanık olduğunuz, gözlemlediğiniz, duyduğunuz olaylar olmamalıdır).

1. Bu konu sizin için neden önemli? Kısaca yazınız.**2. Durumun Tanımlanması**

Ne oldu?

Ne zaman oldu?

Nerede oldu?

Olayın gerçekleştiği çevre (ısı/sesler/sözlü/sözsüz iletişim) nasıldı?

Olaya katılan kişiler kimlerdi?

Bu olaydan etkilenen kişiler kimlerdi?

O anda ne hissettiniz?

Diğer kişiler ne hissetmiş olabilirler? Bunu nasıl anladınız?

O anda ne düşündünüz?

Diğer kişiler ne düşünmüş olabilirler? Bunu nasıl anladınız?

O anda ne yaptınız?

Diğer kişiler ne yaptılar?

O anda sizin fizyolojik tepkileriniz nelerdi?(örn: yüzüm kızardı, çarpıntım oldu)

Diğer kişilerin fizyolojik tepkileri nelerdi?

3. Durumun Analizi

Niçin böyle davrandınız / düşündünüz? (Sizi etkileyen bilgileriniz, değerleriniz, inançlarınız, dürtüleriniz, ön yargılarınız, deneyimleriniz nelerdi?)

Diğer kişiler niçin böyle davranmış / düşünmüş olabilir? (Onları etkileyen bilgileri, değerleri, inançları, dürtüleri, ön yargıları neler olabilir?)

Bu durum siz ve diğerleri için olumlu muydu? Olumsuz muydu?

Neleri bilseydiniz olay daha iyi / daha farklı sonuçlanabilirdi? Bunları bilmek için hangi kaynaklara (makale, kitap, danışman) gereksiniminiz var?

Nasıl davransaydınız olay daha iyi daha farklı sonuçlanabilirdi?

Bu durumdan siz / diğerleri nasıl etkilendi? (sosyal, kültürel, mesleki, etik, yasal, politik gibi)

Yaşadığımız bu durum hakkında şu anda ne hissediyorsunuz, ne düşünüyorsunuz?

Bu durum hakkında diğerleri şu anda ne hissediyor, ne düşünüyor olabilir?

4. Eylem Planı

Belirlediğiniz yeni yaklaşımlar:

<i>Yaklaşım</i>	<i>Amaç</i>	<i>Nasıl uygulanacak</i>	<i>Kim uygulayacak</i>	<i>Ne zaman uygulanacak</i>

EK 2. Refleksin Örneği

Durumu tanımlama

Refleksin konum; hasta yakınına telefonla bilgi verme ile ilgili çünkü kendimi kötü, yetersiz hissetmeme neden olan bir durumdu. Stajımın üçüncü. günüydü. İlk hastam taburcu olmuş yerine koroner yoğun bakımdan S Bey gelmişti. Odaya girdim kendimi tanıttım, bireyin yaşam bulgularını aldım ve dosyasını incelemeye başladım. O sırada hastamın telefonu çaldı ve anlayamadığım bir dille gergin ve sinirli bir şekilde telefonla konuşmaya başladı. Ben de tam odadan çıkmak için kapıya dönmüştüm ki S Bey “hemşire hanım” diye seslendi ve cep telefonunu elime verip “telefondaki bayana durumumun ciddi olduğunu, şu an hastanede olduğumu söyler misin? Bana inanmıyor” dedi.

Duygularım neydi

Cep telefonu elimde, kıpırdamadan duruyordum, ne yapacağımı bilemiyordum. Alo dedim ve S Bey’in yeni yattığını söyledim. Telefondaki bayan ağlamaya başladı. Bana durumunu sordu. Ne demeliydim? Ben de tam olarak hastaya hakim değildim, daha yeni yatış yapmıştı, kafamdaki en önemli soru ise durumu hakkında bilgi vermek gibi bir sorumluluğum var mıydı? Bayan ısrarla soruyordu, benimse kalbim yerinden çıkacakmış gibi atıyordu, sessiz kalmayı tercih ediyordum. Ben sessiz kaldıkça telefondan gelen ağlama sesi yükseliyor “biliyorum durumu çok kötü ölecek o yüzden susuyorsunuz” diyordu. Ben de hastanın tıbbi tanısını söyleyip yaşam bulgularının şu anda normal olduğunu fakat daha detaylı bilgiyi doktorundan öğrenebileceğini ve ziyaret saatlerini söyledim. Bayan biraz sakinleşmişti, telefonu kapatmadan önce S Bey’in eşinin yanında olup olmadığını sordu, teşekkür etti ve telefonu kapattı. Odadaki herkes bana bakıyordu Diğer hastalar da keşke doktorla konuşursaydın telefondakini dediler.

“Daha detaylı bilgiyi doktorundan öğrenebilirsiniz” bu sözü söylediğim için kendime çok kızırıyordum. Dizilerde izlediğim ve her izlediğimde sinir olduğum hemşireler gibi konuşmuştum. Diğer hastaların da keşke doktorla konuşursaydın telefondakini demesi daha çok utanmama, kendimi çok kötü hissetmeme neden oldu. Telefondaki bayan benim kendine ve bilgisine güveni olmayan bir öğrenci olduğumu düşünmüş olabilir. Ben ise S Bey’in durumunu abarttığımı ve bayanı korkutmak, telaşlandırmak için benimle görüşürdüğünü düşündüm. Çünkü telefonla görüşmem sırasında S Bey “ay çok kötüyüm” diye gerçekliğine inanmadığım bir ifadeyle bağırıyordu. Hemen odadan çıktım ve bu konuyla ilgili kimseyle konuşmadım. Gün boyunca odaya girmek istemedim. Odadaki hastalardan çekinmişim. Üçüncü staj günüm benim için çok olumsuz geçmişti.

Analiz

Her şeyin aniden olması şaşırma neden olmuştu. Hasta yakınına telefonda bir şey söyleyememek ve diğer hastaların ifadesi beni üzmüştü. Eve geldikten sonra nasıl davransaydım da, bu durumun olumlu sonuçlanmasını sağladım diye düşündüm. Ne yapabiliirdim telefonu bir anda elimde gördüm. “hastayı tanıımıyordum, Telefondaki bayanın kim olduğunu bilmiyordum, Telefonla bilgi verilir mi ne kadar bilgi vermem gerekiyor bilmiyordum. Keşke S Bey ile bu konuyu konuşsaydım. Odadaki hastalara kendimi ifade edebilseydim. Sorumlu öğretim elemanı ile bu durumu paylaşıp, öğrenci hemşire olarak hasta yakınlarına ne kadar bilgi vermem gerektiğini, verdiğim bilgilerin doğru ve yeterli olup olmadığını danışsaydım.

Eylem planı

S Bey ile bu olayı konuşacağım

Sorumlu öğretim elemanı ile konuşarak bu konu ile ilgili duygu ve düşüncelerimi anlatacağım.

Odadaki hastalarla durumla ilgili duygu ve düşüncelerimi konuşacağım

Sorumlu öğretim elemanı ile bu durumla ilgili öğrenci hemşire olarak hasta yakınlarına ne kadar bilgi vermem gerektiğini, verdiğim bilginin doğru ve yeterli olup olmadığını danışacağım.

Hemşirenin görev ve sorumluluklarını daha iyi öğrenmek için ilgili kaynakları okuyacağım.